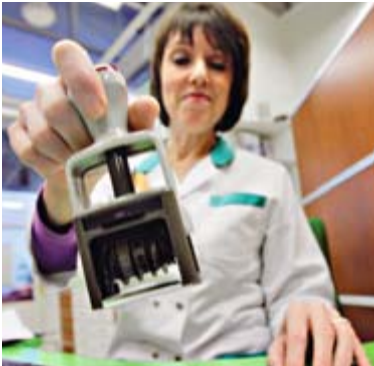

Apteekki-
asiaa
vaikuttajille

Parasta apteekkipalvelua

Suomen apteekkijärjestelmästä on viime aikoina käyty keskustelua, ja sitä on verrattu Norjan ja etenkin Ruotsin muuttuneisiin apteekkijärjestelmiin.

Ruotsissa valtion apteekkimonopoli purettiin vuonna 2009 voimaan tulleilla lainmuutoksilla, ja itsehoitolääkkeiden myyntiä laajennettiin apteekkien ulkopuolelle.

Norjan apteekkijärjestelmää muutettiin vuonna 2001, sillä apteekkien kehitys oli pysähtynyt, apteekkeja oli harvassa ja niiden aukioloajat olivat huonot.

Pääsyy Ruotsin ja Norjan muutoksille oli ruotsalaisten ja norjalaisten tyytymättömyys apteekkipalveluiden saatavuuteen.

Suomessa tilanne on täysin erilainen. Suomessa on Ruotsia ja Norjaa tiheämpi apteekkiverkosto ja pidemmät aukioloajat. Suomalaiset apteekit maksavat myös veronsa sataprosenttisesti Suomeen toisin kuin Norjan ja Ruotsin apteekit.

Tässä esitteessä vertaillaan Ruotsin ja Norjan nykyisten apteekkipalvelujen tasoa Suomen apteekkipalveluihin. Palvelujen tasoa voidaan mitata apteekkiverkoston tiheydellä, apteekkien aukioloajoilla, lääkkeiden saatavuudella, verkoston taloudellisella tehokkuudella (lääkkeiden hinnat) ja apteekkipalvelujen laadulla.

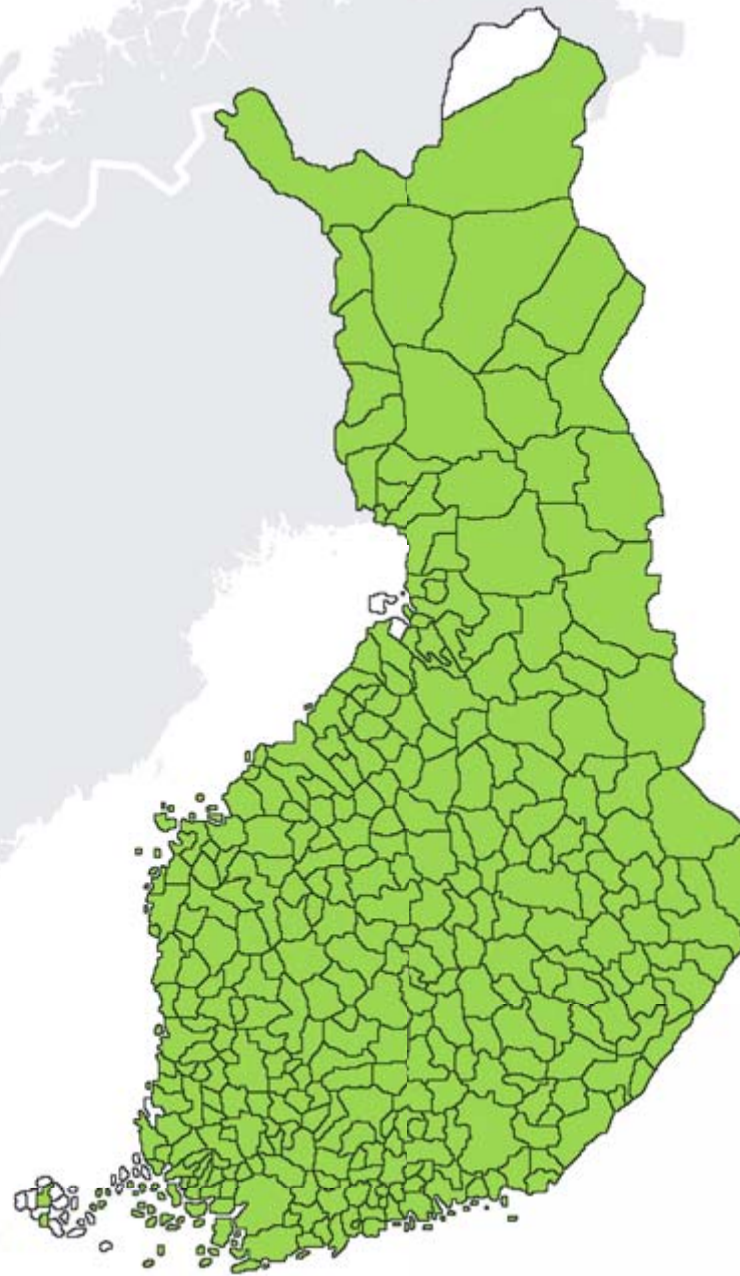
Apteekkitiheys

■ APTEEKKITIHEYS (asukasta/apteekki)

Norja
6 960
asukasta/apteekki

Ruotsi
7 800
asukasta/apteekki

Suomi
6 600
asukasta/apteekki

Suomessa tihein apteekkiverkosto

Suomessa on muita Pohjoismaita tiheämpi apteekkiverkosto, vaikka Suomi on Ruotsiin ja Tanskaan verrattuna harvaanasutumpi maa.

Norjassa on yhä 200 kuntaa vailla apteekkia. Suomessa on vain muutama apteekiton kunta lähinnä Ahvenanmaan saaristossa.

Taloustutkimuksen selvityksen (2011) mukaan 88 prosenttia suomalaisista on sitä mieltä, että apteekkeja on riittävästi.

Suomessa on yhteensä 816 apteekkia.

- Kunnat, joissa on vähintään 1 apteekki
- Kunnat, joissa ei ole apteekkia

(kuntajako 2012)

Pisimmät aukioloajat

Suomessa apteekkien aukioloajat ovat Ruotsin ja Norjan muutostenkin jälkeen pisimmät.

Taloustutkimuksen tutkimuksen (2011) mukaan 83 prosenttia suomalaisista on sitä mieltä, että apteekkien aukioloajat ovat riittävät.

■ APTEEKKIEN AUKIOLOAJAT (tuntia/viikko)

Suomi	Ruotsi	Norja
57	53	53

+ info

Lääkkeet heti mukaan

Ruotsin kuluttajaviraston tutkimuksen (2011) mukaan lääkkeiden toimitusvarmuus on huonontunut Ruotsissa. Tutkimukseen vastanneista 11 prosenttia ei ollut saanut apteekista reseptilääkettään vuorokauden sisällä reseptin käsittelystä, kun vastaava luku oli vain 4 prosenttia ennen muutoksia vuonna 2008.

Suomessa vain yhteen reseptiin sadasta (1 %) ei saada hankittua lääkettä saman päivän aikana.

Suomalaiset tyytyväisiä apteekkeihin

Asiakastutkimusten mukaan suomalaiset ovat erittäin tyytyväisiä apteekkipalveluihin (Taloustutkimus, EPSI-rating). Suomessa on ollut ja on yhä selkeästi Ruotsia ja Norjaa laadukkaammat ja vähintään yhtä kustannustehokkaat apteekkipalvelut.

Suomessa apteekkipalveluita on kehitetty vastaamaan asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin. Tulevat uudistukset perustuvat Apteekki-toiminnan kehittämisyöryhmän mietintöön (2011), jonka pohjalta Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea julkaisi kesällä 2012 esityksensä lääkelain, lääketaksan ja apteekkimaksun uudistamiseksi.

+ info

Viranomaisen tarveharkinta apteekkilupia myönnettäessä on pitänyt apteekkipalvelut maankattavina. Apteekkari on löytynyt sellaisillekin paikkakunnille, joihin ei vuosikausiin ole saatu lääkäreitä työsuhteeseen terveyskeskukseen.

+ info

■ SUURIMMAT YKSITYISET APTEEKKIKETJUT JA NIIDEN PÄÄOMISTAJAT

Ruotsi

Apoteket Hjärtat

Pääomistaja on sijoitusyhtiö Altor Equity Partners / Altor Fund III, toimipaikaksi on merkitty Jersey'n saari.

Kronans Droghandel

Pääomistaja on Oriola-KD.

Medstop

Pääomistaja on pääomasijoitusyhtiö Segulah / Segulah IV L.P., toimipaikaksi on merkitty Jersey'n saari.

Norja

Apotek 1

Pääomistaja on saksalainen Mercklen suku, omistaa myös Tamron.

Vitusapotek

Pääomistaja on Franz Haniel & Cie. GmbH, perheomistuksessa oleva saksalainen holding-yhtiö.

Boots apotek

Pääomistaja on sijoitusyhtiö AB Acquisitions Holdings Limited, rekisteröity Gibraltarille.

Apteekit maksavat veronsa Suomeen

Ruotsin ja Norjan apteekkijärjestelmien muutokset ovat johtaneet apteekkien omistuksen ja osittain myös valtion verotulojen siirtymiseen maan rajojen ulkopuolelle. Kaikki Ruotsin ja Norjan suurimmat yksityiset apteekketjut ovat ulkomaalaisomisteisia, ja niistä puolet on sijoittunut veroparatiiseihin.

Suomessa apteekkien omistajat ovat suomalaisia apteekkareita, jotka maksavat veronsa sataprosenttisesti Suomeen.

Edulliset lääkkeet

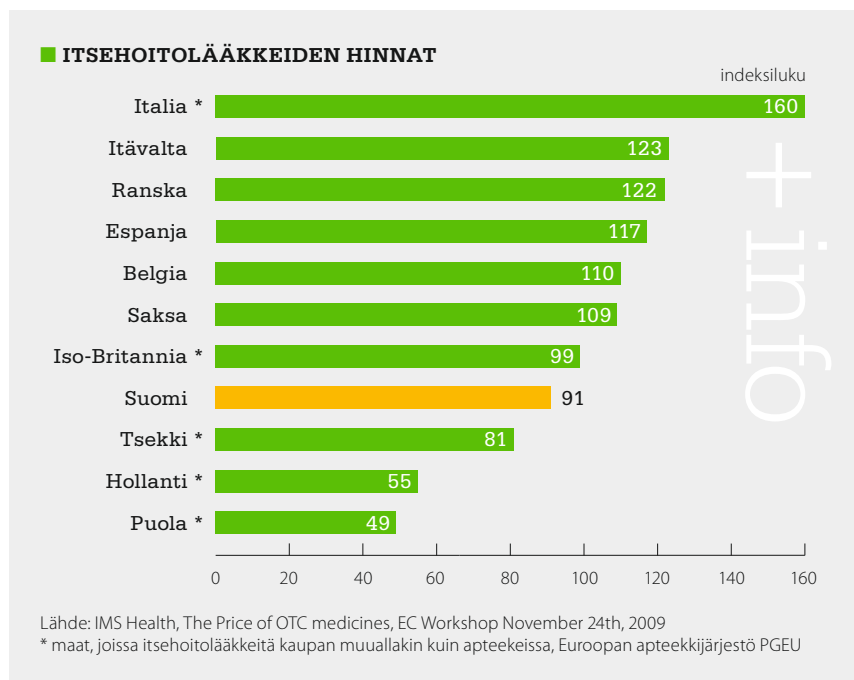
Suomessa apteekit eivät voi itse päättää myymiensä lääkkeiden hintoja. Ne määräytyvät valtioneuvoston lääketaksa-asetuksen mukaan. Tämä koskee sekä resepti- että itsehoitolääkkeitä. Lääkkeiden hinnat ovat siten kaikissa apteekkeissa samat.

Suomessa on perustellusti pidetty tärkeänä sitä, että lääkkeet ovat samanhintaisia kaikkialla Suomessa. Hintasääntelystä luopuminen merkitsisi hintojen nousua alueilla, joilla jo entuudestaan menee huomasti. Syrjäseutujen vanhusten lääkekulut nousisivat.

EU:n komission teettämän selvityksen perusteella itsehoitolääkkeet ovat Suomessa halvempia kuin monissa muissa maissa (ks. kaavio).

Vertailussa ei ole otettu huomioon eri maiden kansalaisten ostovoiman eroja. Se huomioiden Suomen hintataso olisi vertailussa esitettyä matalampi.

Itävallan sosiaali- ja terveysministeriön alaisen tutkimuslaitoksen (ÖBIG) selvityksen (*Impact of Pharmacy Deregulation and regulation in European countries, 2012*) mukaan ei ole tutkimusnäyttöä sen oletuksen tueksi, että apteekkijärjestelmän liberalisointi laskisi itsehoitolääkkeiden hintoja. Norjassa itsehoitolääkkeiden hinnat nousivat liberalisoinnin (2001) jälkeen 10–45 prosenttia vuosina 2000–2004, kun kuluttajahintaindeksin nousu jäi samana ajanjaksona 8 prosenttiin.

Apteekkien taloudellista tehokkuutta arvioidaan usein myyntikatteita vertaamalla. Myyntikatevertailut apteekkien välillä ovat kuitenkin harhaanjohtavia, sillä useissa Euroopan maissa, kuten Norjassa ja osin myös Ruotsissa, apteekit saavat alennuksia lääketehailta. Vertailujen tukkuhinnat eivät siten kuvaa apteekkien lääkkeistä maksamaa todellista hintaa. Suomessa lääkelaiki kieltää lääketehaiden lääkealennukset apteekkeille.

Ruotsalaistutkimuksen (*Rundholm Niklas. Entry of new pharmacies in the deregulated Norwegian pharmaceutical market – Consequences for costs and availability. Health Policy 2008; 87: 258–263*) mukaan Norjan apteekkijärjestelmän muutos ei tuonut taloudellista tehokkuutta maan apteekkeihin. Tutkimuksessa todetaan, että yksittäisen apteekin kustannustaso ei ole laskenut muutoksen seurauksena, vaan pikemminkin päinvastoin.

Laadukkaat apteekki- palvelut

Ruotsin kuluttajaviraston tutkimus (2011) osoitti, että palveluiden taso heikkeni ja kuluttajien luottamus apteekkeihin väheni apteekkijärjestelmän muutoksen seurauksena.

Tutkimukseen vastanneista vain 77 prosenttia antoi apteekkeille kiitettävän arvosanan, kun ennen vuoden 2009 muutoksia 95 prosenttia oli tyytyväisiä apteekkeihin. Huonontumista oli tapahtunut erityisesti lääkeneuvonnassa. Monien vastanneiden mielestä he eivät olleet saaneet tarpeeksi tukea ja neuvoja ostaessaan lääkkeitä apteekista.

Eurooppalaisen EPSI-ratingin kuluttajatutkimuksen (2011) mukaan apteekkien asiakastyytyväisyys on laskenut Ruotsissa muutosten jälkeen merkittävästi. Suomessa se on pysynyt erinomaisella tasolla.

Itävallan sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuslaitoksen (ÖBIG) selvityksen (*Community pharmacy in Europe – Lessons from deregulation – case studies, 2006*) mukaan apteekkitoiminta on Suomessa eri mittareilla mitattuna Norjaa huomattavasti laadukkaampaa.

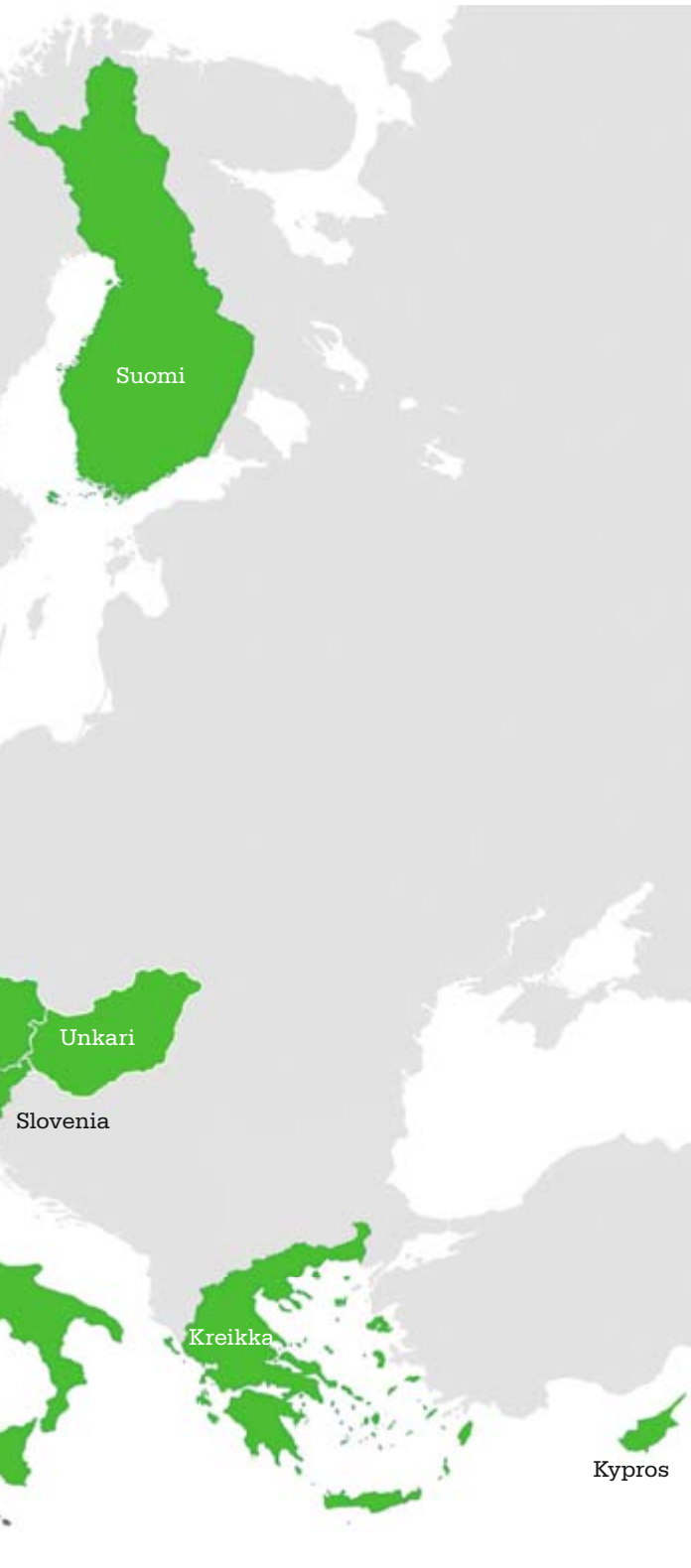
EUROOPAN

Suomen apteekki- järjestelmä ei ole poikkeus

Suomen apteekkijärjestelmä, jossa apteekin voi omistaa vain proviisori, ei ole poikkeus Euroopassa. Useissa Euroopan maissa rajoitetaan myös uusien apteekkien perustamista väestö- tai maantieteellisin kriteerein. Puolet EU-maiden kansalaisista asuu maissa, joissa on samankaltainen apteekkijärjestelmä kuin meillä.

 **VAIN PROVIISORI
VOI OMISTAA
APTEEKIN**

Parasta apteekki- palvelua.